

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12	fr. o. é.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstejn és Voglernél (Wollzeile 9. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttéri czikkék:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre	12	forint o. ért.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, ápril 26. 1869.

A magyar király elmondta a trónbeszédet. Csak a ki nem akar látni s nem akar bele gondolni a dolgokba, az nem látja az 1865-ki trónbeszéd, a régi királyi előterjesztések s az 1869-diki trónbeszéd közt a különbséget, és kiválóan kákn bogot kereső ember lehet az, a ki a haladást el nem ismeri.

Ebből kiindulva jogosan azt lehet következtetni, hogy a képviselőház a trónbeszédben letett alapokat elfogadva, az adresevita rövid lesz, s csakhamar dologhoz foghatnak a törvényhozók.

Azonban hová lennének akkor a dictiók, s pedig mennyivel könnyebb dictiókat gyártani, mint a reform terén, menten minden előítélettel, eltalálni a gyakorlati útát.

A korona szakított a mult előítéleteivel, talán nem ártana, ha ellenzékünk is valahára kibontakoznék azon előítéletekből, melyek a közigazgatás és igazságszolgáltatás körüli reformokat csaknem lehetetlenné tévén, nem engedik, hogy hazánk s nemzetünk oly anyagi és szellemi erő birtokához jusson, melynek segítségével megtarthatnók azon helyet, mely minket Európa népei közt megillet, s mely egyedül teheti fennmaradásunkat európai szükségességgé.

A többség azonban át van hatva a trónbeszédben jelzett reformok szükségességétől, s csak annyiban fog késni azoknak elintézésével, a mennyiben az ellenzék a discussio folytan akadályokat gördítend útjába.

Ma van a József nádor szobra leleplezése. Nemzeti ünnep ez azon nádorért, ki hazájának, nemzetének élt, s kinek oly sokat köszönhetünk.

Holnap reggel 9 órakor adják be a képviselők megbízó leveleiket, azután sorshúzás útján szervezetnek az osztályok sat.

Mikor lesz szervezve a ház, most még nem lehet tudni; de az újabb házszabályok szerint ez gyorsabban fog menni, mint 1865-ben.

Hangok

népnevelésügyünk érdekében.

Kétség kívül minden intézménynek jövője azon alaptól függ, mely czélja elérése végett fölláttatott; az alappal tehát szoros kapcsolatban áll a czél, s viszont a czélnek sikere azon alapelvek által éretik el, melyek e végre eleve kijelöltek.

Meg vagyok e szerint győződve, hogy szentesítést nyert népnevelési törvényünk végrehajtói oly szakfériaikból fognak kiszemelteni, kik, a mellett hogy szakemberek s már eddig is közismerésben részesültek — népnevelésünk mezején: a közóhajtsáknak is elegendő fognak tenni.

Feszült kíváncsisággal várjuk tehát azon névsort, mely az illető tanfelügyelők kinevezését hozza. A „P. N.” szerint a tanfelügyelők első sorának hivatalos közzététele közelebb várható.

Nevelésügyünk közérdekü lévén szeretett szép hazánkra nézve, égető szükség, hogy az minden hitfelekezetről — különbség nélkül — egy és ugyanazon rendszer szerint történjék; mi csak szakavatott s kényelmet nem ismerő, buzgó és munkás tanfelügyelők éber közreműködése által eszközölhető leg-sikeresebben.

Már pedig jelenben nincs hazánkban két népiskola is, hol ugyanazon rendszer lenne alkalmazva tanügyünkre nézve; a tankezelés egyöntetőségéről, egyformaságáról pedig épen szó sem lehet.

Némely népiskolánkban a nevelés csaknem kizáróan bibliából áll; s nem tartják

még az „a” betű megtanítását is sikeresnek, ha azt előbb nem valami beszajkózott katechizmus előzi meg, s aztán csak amugy czeremóniásan szavalja az a betűt a b-vel az ártatlan kis nép. Mig más kezdő, vagyis alsó népiskolában egyszerre magyar, német, de sőt francia abc-s könyvecskét is nyomnak a szegény gyermek kezébe (no persze legelső mindenek között itt is a paragraph-szerű katechizmus), s képzeltetni aztán mennyire örül a hamis kis tudósnak a papa, meg a mama. Mennyire beleokulnak azokba a kis Gyuri, meg a piczi Mari, de még milyen mesterül!...

Hasonlót mondhatni hazai gymnasiumainkról is (tisztelet az egyes kivételeknek).

Hála a haladás korszakának a katolikus gymnasiumokban, lyceumokban már megkezdődtek a szükséges reformok! De hát protestáns tanodáink, illetőleg gymnasiumainkban pezsg-e az élet?! Még eddig nem! Nem tartozván azok közé, kik azon rögeszméhez ragaszkodnak, hogy a héber, görög és latin holt nyelvek kötelezett tanulása mellőzhellen szükséges — ámbár nincs kifogásom az ellen, hogy e nyelveknek a főtanodákban tanszéke legyen, — azt, hogy gyermekeink, különösen a görög nyelv tanulására kényeszerítettnek, megvallo, oly ferde s régi avas felfogásnak tartom, melyet a közvélemény rég elkarlítottatott.

Tapasztalásból mondhatom, hogy azok közül, a kiket évek hosszú során át a görög nyelv tanításával sanyargattak, kevesen viték annyira, hogy hibátlanul olvasni, még kevesebben, hogy a szöveget megérteni, — alig egy néhányan, hogy a görögöt lefordítani, vagy e nyelven fogalmazni, s egy sem, hogy e nyelvet beszélni képesek lettek volna, a mi nem csoda, mert az ifju, látván azt, hogy maga a tanár is vajmi fölületesen érti e holt nyelvet, úgy, hogy jóformán vak vezet a világtalant (elnézés tisztelettel a ritka kivételnek) s érezvén, hogy e nyelvek az életben semmi hasznát nem veszi, ugyan hogy követelhetni a különben is tömérdek sok tantárggyal elhalmozott ifjutól, hogy drága idejét más életrevalóbb tárgyak rovására ily régiség tanulmányozására elfecsérelje! Hogy a latin nyelvet tanítják, még ez hagyján, ámbár én ezt sem tennem kötelezett tantárgynak, de hogy a görög lezékere mért kelljen kivétel nélkül minden tanulónak járni, ennek szükségét s alapos okát képzelnem tudom. Visszának tekintem én azt, hogy mielőtt az élőnyelvek tanítására oly kevés gond fordítottatik, miszerint ezeket csak a gazdagabb szülék gyermekei sajátíthatják el, a holt nyelvek tanítására oly nagy súly fektetik, holott megbecsülhetetlen azon előny, melylyel az európai élő nyelv nyelvek tudása kecsegtet. Ez okból nincs forróbb óhajtsám, minthogy classicus, de nem általánosan szükséges régi nyelvek a kötelezett tantárgyak közül valahára száműzetvén, a civilisált európai nyelvek tanítására nagyobb gond fordítottassék és tágabb alkalom nyitassék, miszerint ezekben a szegényebb sorsu tanulók is nyerhessenek kiképeztetést; óhajtom pedig ezt azért, mert valahára be kell látnunk, hogy hazánknak nem annyira szoba, mint szaktudósokra van szüksége, kik görög és még latin nyelv nélkül is ugyan ellehetnek, de az élő művelt nyelv tudása nélkül a szakképzettségnek azon fokát el nem érhetik, melyet a gyakorlati élet megkíván. (Kiválóan átlátják és igen érzik, tapasztalják ezt külföldi egyetemekre el-elránduló erdélyi fiatalaink!).

De van még egy más szerény észrevételem is, (protestáns) tanrendszerünkre nézve. Én azt tapasztaltam, hogy főtanodáinkban a szellemi s testi kiképeztetés közt a megkívánt arány meg nem tartatik, s a szellem a test rovására tulnyomóbb fejlesztésben részesül. A mostani tanrendszernek — úgy látszik — lelke a sok és részletekig terjedő tanítás, a mire sok idő kívántatván, a gyenge koru ifjak a nap nagyobb részét a tanteremben töltik, szorult levegő s görnyedt helyzetben, mi által a szabad testmozgásban s üde lég. szivásában gátoltatván, ez szabályos növekedés és testi erejükre szerfelett zsbibasztólag hat. Ezt én a tanrendszer egyik árnyoldalának tartom, mely az átkos Bach-korszakból eredt, a midőn főtanodáink, hogy nyilvánosoknak elismertessenek, a „Thun-féle-Entwurf” szerint idomittatván át, számos

tanárokkal láttattak el, kiknek kellő elfoglaltatása a tanórák száporítását eredményezé. Megvallo, sokkal czélszerűbbnek tartanám, hogyha jobban díjazott, kevesebb számú tanárok kevesebbet, de alaposabban tanítanának, több figyelmet fordítanának a gyakorlatra, mint az elméletre, a helyett, hogy mint jelenleg a rosul díjazott sok tanár az ifjúságot agyon tanítja. Én jó iskolának azt tartom, a mely nem oda törekszik, hogy belőle tudósok lépjenek ki, mert ez a törekvés hiú, de melynek főczélja az, hogy benne az ifjúság alapos oktatást nyerve, vagyis az irányelvekkel és alapszabályokkal megismerkedve, azok gyakorlati alkalmazására szerezzen képességet. Az iskola legyen az élet valódi előkészítője, világra való honpolgárokat neveljen, s ne oly szobatudósokat, a kik a sok tanulástól elkábitva, zürzavaros fövel lépve ki a társas életbe, s faragatlan modorukban a gyakorlati élet szabályait minden mozdulatukkal sértve, ügyetlenségökben minden nyomon megbotlanak. Avagy nem tapasztalható-e az, hogy a kik a mostani rendszer mellett az iskolában elsők voltak, az életben háttérbe szorultak?

Ószintén megvallo, nem helyes az, hogy mostani rendszerünknel nagy súly fektetik arra, miszerint az ifjúság a nap legtöbb óráiban — ugyszólván — be van falazva a sok tanóra miatt; nem helyes az, hogy az ifjúság sokat tanuljon könyv nélkül, a mit magolásnak neveznek, mert midőn az elmét tulterheli, az itélő tehetséget eltompítja, s megtörténik, hogy a sokat tanult ifju úgy jár, mint a ki sok fátol nem látja az erdőt, s a tömkelegben nem tudja magát tájékozni; nem helyes továbbá az, hogy a mi iskoláinkban inkább az iskola, mint az élet kedvéért tanítanak, szaktudósok helyett szajkókat, szobatudósokat nevelnek; s a holt nyelvek tanításával bénítják az ifjúság tanulási kedvét s tékozzaljak idejét, miknek az életben semmi gyakorlati hasznát nem veendik.

Önkormányzati jogunknál fogva rendezzük, kérem, iskoláinkat a korszellem igényeihez képest, a közoktatás nem felekezeti, de országos ügy levén.

Azt mondják: quod cito fit, male fit; e mondásnak első fele nem illik honi népiskoláinkra, annál kevésbé protestáns elemi tanodáinkra, mert már oly régen tervezgetik azt t. i. hogy azokban (a legelső osztályokban) lehetőleg „a legrégebb s legtapasztaltabb tanítóknak kellene tanítaniok s állandósíttatniok.” Jól tudja azt minden nevelésügybarát, hogy könnyebb tisz professort találni, mint egy jó megpróbált, tapasztalt elemi tanítót! Erre nézve is óhajtanám azon fontos és elodázhatatlan dolog teljesülését, mikép szakítsanak örökre elemi iskoláinkban azon kenyérekérés végett fentartott hagyományos, nevelésellenes politikával, mely a kezdő kisdedeket (fel egész az első gymnasiumig) folytonos experimentatióknak teszi ki!

Kezdjék meg hát mielőbb az illetők azon reformokat, melyeket ugyis hamarabb-később az állam beavatkozása von a korszellem asztalára.

Az alapon már ugy is megkezdődtek az országos reformok; lehetetlen, hogy azok érintetlenül hagyják a tetőzetet is. Közelebről a vallás és közoktatásügyi magyar királyi miniszter körrendeleteket is meszett szét a megyei hatóságokhoz a fölláttandó iskolatanácsok ügyében; tapsolhatunk népnevelésünk megindult tavaszán, mert ehez hasonló évekmultával nem minden állam mutathat föl! Csak egy kevés türelem még, s a béke szelid üde légében fölemeli Magyarországot még egyszer fejét!

A magas m. k. kormány megbízásából már többen Kolozsvárt fáradoznak egyetemünk fölláttatása érdekében.

A fölláttandó állami képezdek tanárai, igazgatóinak névsora is (a tanfelügyelőkkel egyszerre) felsőbb megerősítésen van már. A 25 állami képezde közül öt női-képezde, melyek egyike bizonynal Kolozsvár városáé lesz.

Körösi Csoma János, kolozsvári nép-nevelő.

Törökország hajdan és most.

A „Times” Wales herceg fogadtatását Konstantinápolyban és a szultán által a hercegi pártiszteletére rendezett ünnepélyeket alkalnival hasz-

nálja föl a török birodalom régi és mostani állapotainak összehasonlítására. A czikk lényeges tartalma itt következik:

„Csupán az „ezer egy éj”-ben lehet párhuzamot találni Wales herceg s hercegné konstantinápolyi fogadtatásának leírásához. Fényes paloták, tündöklő ékszeres, elragadó zene, gazdag lakomák s engedelmes rabszolgák, mindezek keleties vendégszeretettel helyezve a vendég rendelkezésére — képezik a leírás részleteit. A mit csak a törökök fővárosa mutathat vagy adhat, mindaz az angol herceg szolgálatára helyeztetik. De mind-ezen pompás kiténtetések csekélységekkel törpülnek össze, magának a szultánnak bókjaival összehasonlítva. A hívők ura királyi látogatóinak tiszteletére ebédet adott, s bába ment. Tudnunk kell, hogy a török udvarnál még eddig sohasem adtak ebédet. A törökök császára megszege a magas porta hagyományos etiquettejét, kitűnő vendégeinek kedvéért. Azonban ezen események — bárha igen érdekesek is — nem képezik a dolognak legtanulságosabb részét. Változás állott be a törökök s fővárosukat illetőleg. A régi ázsiai modorhoz az újítás és haladásnak igen válságos jelei vegyültek. A török kormány nem áll többé nagyon hátra a világ mögött. A török gyalogság háttüöltő puskákat hord; a tüzérség Armstrong-ágyukkal van ellátva; nehez páncélos-hajók usznak a Bosphoruson, s mint mondják, a szultán képes volna 800,000 embert állítani táborba. De nem csupán hadügyi tekintetben látható ezen haladás. Konstantinápoly jól kezelt várossá lett. A légszész-szolgálat jó; a vízvel való ellátás bősséggel történik, s a rendőrség jól van szervezve. A tüz s az idő nagy munkát vittek vége a régi fővárosban. A byzánzi birodalom maradványai már csaknem elenyésztek, s csupán a régi császári palota környékén állanak még fönn a multnak emlékei. Valóban a minden irányban látható javítások bámulatra indítják azokat, kik visszaemlékeznek a még csak 15 év előtti állapotra is. A török polgárisodás története figyelemreméltó. A törökök 400 év előtt nem mint barbárok, hanem mint értelmes és fegyvermezt hódítók mentek be Konstantinápolyba. A háboru mesterségeit illetőleg amaz időben bármely más európai nemzetnél előbb állottak; s kétséges, ha vajjon a béke mesterségeit illetőleg is nagyon hátrább állottak-e azoknál. Valóban az akkori törökök hatalmas anynyira reitendő volt, hogy egész Európa meghódítása sem látszott részükre lehetetlennek. Ezen állást egy kis ideig föntartották; azonban később — a mint viszonylagos erejük hanyatlott — polgárisodás dolgában nem haladtak előbbre. Nem szükséges elmondanunk, hogy miként nőtt fölébe fokokint a szomszéd orosz birodalom, s hogy miként üzetek volna ki talán Európából is, ha az Oroszország emelkedése iránti féltékenység nem létezik. A történelemnek ezen egész fejezete újra megnyitottat a krimi háboruban, mely korszak most új kiinduláspontot képezett magukra a törökökre nézve. Államuknak az európai rendszerbe való fölvételét az európai szokások elfogadása követte. A szultán európai útazásának eredményeit a jelen fogadás leírásában láthatjuk. Még alig egy század előtt Konstantinápoly szintoly ismeretlen s megközelíthetlen volt, mint jelenleg Bokhara. Az jelenleg az utazók, pénzügyérek s mindenemü nyereszkekők látogatott helye. A nép nincs többé elszigetelt s végre még az ázsiai földrőzetet is leteszi. Most már a török fővárosban túrbánt is alig lehet látni. Mi lesz mindebből? Azt mondják, hogy a tanulás első s legnehezebb stadiuma a régitől való elszakásban áll, s ebben mindenesetre a törökök bámulatos haladását tettek. Ugy látszik, már sok előítélettel kello megmenekülnök, s ha egy ily nép regeneratiója valódi lenne, az előtte föltárló kilátások kiszámíthatlanok volnának. A porta birtokai a világon a legrégebb birodalmat képviselik. Azok a világnak némely legszebb vidékeit s némely legnemesebb faját foglalják magukban. Világos, hogy maga a szultán s népének nagy része is végre fölhagyta régi igényeikkel s levetkőzték régi modorukat. A törökök belátták, hogy a mult századbeli törökök minőségében többé nem remélhetnék sajátjukat megtarthatni. Ennélfogva európai jogokat vettek igénybe, s európai kötelességeket fogadtak el. Hozzá kell tenünk, hogy némi tekintetben igen példás módon teljesítik azokat. Lehetetlen nem látni ellentétet azon fogadtatás közt, melyre nemzetünk képviselői külföldön találnak, s a közt, melyben mi részestültek honunkban a külföldi látogatókat, s a jelen alkalom föltüntetni a részünkről létező fogyatkozásokat. Ezen kérdés még fontosabbnak tünik föl előttünk, ha meggondoljuk, hogy Angolország nemcsak európai, hanem ázsiai nagyhatalmasság

is. Mi India, kelet leghatalmasabb birodalmának urai vagyunk, s természetesen keleti fejedelmek is vannak látogatónk közt. Ez utóbbiak nagyon különböző vendégszeretettel várnak attól, mely európai vendégeket kielégítne. Nekik kissé túlzott eszméik vannak a vendégszeretetről, s a fejedelmeknek e tekintetben való kötelezettségeiről, s nem lenne kívánatos, hogy várakozásaikban tetemesen csalatkozzanak.

Számos európai fővárosokban létezik oly hivatalos lakás vagy palota, melyben a királyi látogatók helyzetnek el. Vajjon nem lehetne-e nálunk is tartani ily palotát? Már nem egy ízben éreztük ily lakás hiányát, s jövőben bízhatólag még több alkalmunk lesz erre, mint eddig. Ezen reform nem is lenne nagy költséggel járó, a mellett, hogy illőbb lenne hozzánk. Mi nem mérkőzhetünk az ázsiai udvarokkal bárhol pompa tekintetében; azonban fejedelmeknek oly látványokat mutathatunk, melyek kelet bármely csodáinál jobban bálmulatra indíthatják őket, s mind befolyásunk, mind jó hírünk növekednek azáltal, ha jobb alkalmakat szolgáltatunk azoknak arra, hogy saját honunkban láthassanak bennünket.

Választási utóhangok.

Szászváros, ápril 22-én 1869. — Tisztelt szerkesztő ur! Álladalmi titkár Tanárky Gedeon urnak, Szászváros részéről képviselővé választása alkalmából, van szerencsénk két okmányt közölni, hazafi tisztelettel kérvén, szíveskedjék, mint-hogy egyike a másikra vonatkozik, mindkettőt becses lapjába felvenni.

I. Méltóságos álladalmi titkár ur! A közvélemény méltóságodat is azon jelesek sorába számítván, kik a törvényhozás terén nélkülözhetetlenek s kik nélkül a hongyülés eszünk:

Szászvárosszék s városa választói hazafi kötelemeinek ismerték méltóságodat az egyik képviselői állomásra kijelölni s egyhangulag meg is választani.

Volt szerencsénk ugyan táviratilag erről méltóságodat értesíteni, valamint megnyugtató választást az elfogadás felől tisztelni, sőt ez úton bírnak szíves ígéretét is, hogy személyes lejárásával minket megörvendeztetni kegyeskedend.

Mindamellett tiszteletünk s ragaszkodásunknak adunk kifejezést, midőn a választás eredményét méltósággal hivatalos formába is tudatni sietünk.

A két képviselő csak is egy választási jegyzőkönyv alapján lévén igazolandó, azt követ társa Wagner Frigyesnek már kézbesítettük.

Nincs egyéb hátra, minthogy a közkívánatot tolmácsolva, újra is kérjük méltóságodat, mintán a városunkat érintő vasúton a közlekedés kevés időt s fáradságot vesz igénybe; méltóztatásuk mihelyt teendői engedik, hozzánk lejáradni!

Nem tüntetésre akarjuk mi ezen ünnepélyes alkalmat felhasználni, tudjuk, hogy méltóságod elveivel s szerénységével az efféle össze nem fér, de kisvárosi polgároktól nem is telik; — mi nekünk egyszerű óhajításunk: azon jeles férfú, ki bizalmunkat bírja, szemtől szembe láthatni, hangját, szavát hallhatni s vele szívesen kezét szoríthatni.

Nagyon büszkünk, ha ezen örömtől megfosztatnánk.

Nehogy pedig hétköznapi ruháinkban lepusztunk meg, azt is óhajtánók, hogy méltóságod érkezéséről bár közvetve, de eleve értesítettünk.

Fogadjá méltóságod becses személye iránti nagybecsülésünk s tiszteletünk őszinte kifejezését.

Szászváros, ápril 6-án 1869.

A választási bizottmány.

TÁRCZA.

Kolozsvár történeti emlékeiről.

Folytatása és vége.

Még csak egy-két szót régiségeink emléktáblákkal megjelöléséről s Mátyás születési háza polgári czéla fordításáról.

Szomorító vonása nemzetünk jellemének, hogy nagy embereinkre életükben gyakran irigykedünk, haláluk után egy ideig jajveszékünk utánok, s nem sokára épen úgy elfeledjük, mint az erdem nélkülöket. Ez nekünk sok kárt tett eddig is és tesz minden nap. Az „ingrata Patria“ vádja aligha valamely népre inkább illik, mint ránk. Most is példák vannak rá. Széchenyi és gróf Batthyányi Lajos, Kossuth és Deák Ferencz oly nagy emberek, minőket csak valaha az emberiség előállított. Vajjon tiszteljük-e úgy a mint érdemük? Én kétem. Irtsuk ki jellemünk e gyöngeségét. Becsüljük meg az elsőnek nemzetünket csaknem újjáteremtő, termékeny élete, addig soha nem látott nagy áldozatai s ezer irányú áldott hatása szent emlékeztet; a második kettőnek Magyarország népeért tett azon örök becsü szolgálata, hogy ennek érdekében magukat kitéve, az erkölcsi bátorság és igazság, az ékes szólás és emberiségi jogok belső erejének azon ellenállhatlan hatalmával szólottak és tettek, hogy az 1514-ik évben rá fűzött törvényes lánczok-

Dr. Lészay Dániel, elnök. Pfaffeinber Károly, alelnök. Boc Samu, Steinburg Frigyes, Wieser Henrik, Nagy Antal, jegyző.

II. Tisztelet bizottmány! Nem titkolhatom el, hogy azon bizalomnyilvánítás, melylyel Szászvárosszék választói megtisztelték, midőn az egyik szavazatot, melylyel az ország nagy tanácsában bírnak, csekély személyemre ruházták, váratlan meglepetést okozott.

Ha azt hinni képes lehetnék, hogy ezen bizalomnyilvánítás a személyt illeti, úgy a váratlan meglepetés inkább szorongó, mint kellemes érzetet támasztott volna keblemben.

Mert multam szük körül hatása nem igazolható, sem személyes képességeim nem igényelhetnék azt, hogy mint ismeretlen, egy annyira kitűnőleg értelmes választó-testület kezéből elfogadjam a legmagasabb, de a felelősség nagy súlyával terhelt megbízatást.

Érzem a megtiszteltetésnek megfelelő jogos várakozást, s abból folyó kívánalmakat nem volnék képes kielégíteni; de azon biztos hitben, hogy az indok, mely a bizalomnak irányt adott, nem a személyiségben, hanem azon politika helyeslésében, melynek én is egyik igénytelen napszámosa vagyok, találja fel forrását! Kötelességemnek tartottam habozás nélkül elfoglalni a cselekvési tért, melyet önként részemre kijelöltek; — mert azon véleményét táplálom, hogy az alkotmányos küzdelmek elől elrejtőzés polgári bűn, s ha ezt többen, ha sokan elkövetnék, az alkotmány elsoványosítását vonná maga után.

Ezen véleményét sokszorosan igazolják a legközelebb lefolyt választási mozgalmak jelenetei, melyek nemcsak az alkotmány és közjog alapjai, de fájdalom itt-ott a társadalmi együttélés ellen irányzott eszméket töltik előtérbe;

ezen eszmék, ezen irányzat ellen sorakozni kötelességem a rend, a szabadság és a józan haladás híveinek.

A magyar állam csak úgy tartható fenn, ha létfeltételei, melyeket az ország geographiai és ethnographiai helyzete jelöl meg, félre nem ismertettek, s ha ezeknek felismerése mellett bátor, de eszélyes politika ad kormányzatának irányt, mely a szabadságot a renddel összhangzásba hozni képes.

Az anarchia rövid, de kínos convulsiók után megsemmisítendő, az absolutismus talán hosszabb idő alatt de biztosan elsoványosítja; az

éreztek ezt, éreznők kellett fölképp Erdély választó polgárainak, kik a feizaklatott népdüh által okozott sebek utóbajait ma is sínylik, s kik bőven tapasztalhatták, hogy ha a korlátlan hatalom képes is fenntartani egy az ő nézeteivel egyező helyzetet, de termékenyíteni, haladást eszközölni nincs ereje;

éreztek, éreznők kellett különösen a szász nemzet választópolgárainak azt, hogy azon jóllet, melyet értelmiség, munkásság, takarékoság, s a polgári erények más tényezői által megszereztek, azon politika, mely a szabadságot a renddel igyekszik összhangzásba hozni; nem veszélyeztetheti;

és hiszem, hogy ez értelmes nemzet felfogja és átérti azt is, hogy az alkotmány általános biztosítékai pótolják a külön állás szabadságait.

Arra van csupán szükségünk, hogy az alkotmány biztosítékai valódiak legyenek; hogy azokat sem a hatalom tulkapása által, sem a szabadság álarozába öltözött demagogia, féktelenség és terrorismus által hatályon kívül ne tétessék.

Szükség, hogy a törvény uralkodjék és az végrehajtásuk azok irányában is, kiknek talán nem tetszik, vagy magánérdekeiket sérti.

Nagy horderejű eseménynek és a jövő biztosítékának tekintem azt, hogy Erdély, Horváthor-

szág, a felső megyék és a Magyarország értelmiségének nagy része azon politika mellett nyilatkozott, melyet legfőbb vonásaiban vázoltam, mely a deák-párt politikája; és nagy szerencsétlenségnek találnám, ha azon megdöglőn kérdés, mely szerint a magyar nép zöme, külön válna a többi nemzetiségektől, ezen politika ellen tett volna tüntetést a választások által, valósággi válnék, mert a magyarok külön-válása a közjogi kérdésekben az ország többi nemzetiségeitől, — egyenlő az ország egysége szétbomlásának kezdetével.

Erősen hiszem, hogy midőn Szászváros választói engem ruháztak fel bizalmukkal, az itt előadott nézeteket magukénak ismerik, s ez okból nem látam szükségnek részletezett programmot szerkeszteni.

Örülök fogok, ha ezen nézeteket önökkel előszóval személyesen megbeszélhetjük.

Mihelyt körülményeim engedik, sietni fogok az alkalmat megragadni, önök szives barátságát igénybe venni, s midőn önök mint levelekben oly szépen kifejezik, ez alkalmat nem tüntetésre, hanem szívesen készítenék akarják felhasználni: ez által ha lehetne, még kedvesebb teszik nekem a bizalomnyilvánítást, melyet még ezenül kell kiérdemelnem.

Fogadjá a tisztelt bizottmány, s általa a választó polgárok összesége, tiszteletem s nagyrabecsülésem őszinte kifejezését. Kelt Budán, 1869. április 10-én.

Tanárky Gedeon.

Közli több választó.

Hatósági élet.

Székelly-Udvarhely, ápril 13-án, 1869.

Mai nap végeztetett be Udvarhelyszék képviselő-bizottmányának jelen hó 12-kére kihirdetett évnegyed közgyűlése. Mint mindig, ezen gyűlés is élénk részvétet gerjesztett azon tény által, hogy az ürességben volt széki főjegyzői állomás ez ülést alatt töltetett be szabad választás útján. Két erős párt állott egymással szembe, s az érdekeltséget tanúsítja az is, miszerint a főkirálybíró megnyitó beszéd, közigazgatási, törvénykezési, pénztárnoki szokások jelentések felolvasása után urbéri törvény-széki elnök N. L. azon indítványa, miszerint előbb a sietőbb és szükségesebb tárgyak vétesenek tanácskozás alá s csak azután bocsátkozzék a bizottmány a választásba; ez elejtetett, már pedig indítványozott épen azon tapasztalat indította czélszerű indítványa megtételére, mert a tiszt. bizottmányi tagok darab idő óta csak a választási kérdést tartván köztügynek, mihelyt azt lerázhatták nyakukról, „illa berek nád a kert, oda hagyják Udvarhelyt,“ s így a harmadik napon már Diogenes lámpáját kellett meggyújtani, hogy embert keressünk a gátra, így történt, vagy történni akart most is, mert népszerecsőség, vagy mi más hajhászatból-e, tudni nem lehet, U. S. úr azon indítványt tevén, hogy a mostani szorgos dolog idején a népet itt ülni kényszeríteni nem lehet, és így jó lenne a gyűlést a választáson kezdeni, s természetes, ez indítvány ropant tetszést nyervén határozattá vált ante omnia a választáshoz kezdeni, mi meg is kezdetvén, két küzdő fél lépett a sorompóba s a választás bevégezgetvén, egyik küzdő fél elejtésével székünk igen jó reményül ifjabb Tibád Antal választott 80 szavazattöbbséggel főjegyzőnek, s hisszük, hogy a szék benne helyezett nemes bizodalma csalatkozni nem is fog.

Jelen hó 13-án folytatvatva a gyűlés, több közérdekű tárgy elvígése közben felolvasatott azon miniszteriális rendelet, mely szerint eddig ideiglenes minőségben alkalmazott főkirálybíránk Dániel Gábor ideiglenesen kineveztetett e szék főkirálybírójává. Élénk örömet keltett e kormányi emlékké lön. Schakespeare sirlhelyét előbb egyszerű sűrű jelölte, 125 évvel halála után a Westminster apátságban állított neki emléket Angolország; a ház, hol lakott, búcsújárás helyévé vált s minden évben ünnepet szentelnek emléke megújítására. Tell Vilmosnak, Svájcz szabadsága egyik megalapítójának a waldstätti tö mellett, azon szikla-csúcsban, hol, midőn az osztrák poroszok öt fogságra vitte, partra szökvén, a hajót visszalökte s maga megszabadult, honfiai kapólnát építettek, a szirt neve ma is Tell közsikla csüese, nevé viseli a kápolna is, hová búcsúra járnak, s melyben évenként felette magaslatú beszédek tartanak. Washington É. Amerika sirlbott emelt, a szövetségi városát nevére lön nevezte, szobra van Raleighben, Bostonban, Baltimoreban, képét s nevét az Egyesült-Államokban minden utcán, csatornán és vendéglőkben láthatni. A haládat Franciaország nagy császáriját a Szent Ilona szigetéről is haza hozta, a német nemzet Schiller, Göthe, Uhland ünnepeket ül sat.

Minden jóra való nemzet haládatos nagy férfai iránt. Hát tőlünk nem érdemli meg Nagy Lajos és Zsigmond, hogy ha nekik szobrot nem is emelünk, legalább az általuk állított emlékeket megőrizzük? Hát Mátyás az igazságos itt születése nem méltó kevelysége lehet-e Kolozsvárnak? A magyar nép igaz barátja, Magyarország egyik legdicsőbb királyja, Kolozsvárnak pedig csaknem a kényezettség védője, szabadságainak részint adója, részint megerősítője volt. Azt érdemli-e ő tőlünk, hogy a tisztés ház, hol született, katonák ápoló-

intézkedés (habár nem hiányzott egy-két főtisztos aspiráns e miatti levertése) s ugyanazért többek indítványára elhatározottat székünk e felletti örömet nemcsak jegyzőkönyvileg megörökíteni, de a széknek ez iránti meglegedését ünnepélyes tisztelettel által is kifejezni, mi által tolmácsolva legyen a szék közvéleményének a felelős miniszterium iránti loyális és hazafiai tisztelete, bizalma, ragaszkodása, melyet érzett akkor is, midőn ezen rendeletben a főkir. bírói kinevezés felől értesítve lett, pedig e rendelet egy ősi jogot törölt el: a főtiszt szabadválasztási jogát; de Udvarhelyszék eléggé higgadt és érett felfogni egy nemzeti parlamenti rendszer követelményeit, s a nemzetnek ezzel szemben kötelezettségét. De a dologra:

A tiszteletti indítvány elfogadtatva, szónokul székünk egyik veterán bizottmányi tagja Sebesi István kéretett fel, s majd a gyűlés végén a nagy tereben összegyűlt tisztelgő tömeg körében megjelent főkir. bíránk nevezett szónokunk által gyönyörűen, szép logikával szerkesztett beszéddel üdvözöltetett, mely beszédet minden jelen volt hallgató élénk elismeréssel és viharos éljenzéssel fogadtatott. Sajnálom, hogy e kitűnő szónoklatot részletesen nem közölhetem, de rögtönzött lévén a tisztelgés, úgy a szónoklatra nem volt idő ennek leírására. Azon parancs keltett benne legfőbb tetszést, melyben hangsúlyozta szónok, hogy az „unio“ aran kész a székelly nemzet ősi jogait is remzeti felelős kormányba kezebe letenni, mert ott elég garantiát lát a visszaélések lehető kinövéséi ellen. Érzékenyítő mozzanat volt, midőn szónok fiatal főkir. bíránk figyelmét e székben is lábra kapott egyenletlenség megszüntetésére hívta fel minden intelligens tag buzgó és őszinte közreműködését ajánlván fel ennek létesítésére, mely Briarisi vasmarokkal szorítsa össze székünk politikai és socialis életének szabadabb mozoghatását.

Főkirálybíró úr meghatott hangon fogadta és köszönte meg széke szerető polgárainak irányában kimutatott rokonszenvét, a benne helyezett bizalomnak eleget tenni ígérte, s felhívta egyenként a szék egyesit, hogy a hogy a közmunkában segédkezeket nyújtsanak, az egyenletlenség daemona is száműzhető, s midőn főkir. bíró úr, mint egy a kérését megpecsétlőleg szónokunk kezét a gyűlés nevében megrázta, a tömeg viharos éljenzésben tört ki, s a főkir. bíró, felelős kormányt és a hazát élteve oszlott szét.

Egy bizottmányi tag.

Nyilvános köszönet.

Császári községben 7 magyar családnál 30 gyermekből 16 iskola-képes levén, ezek taníttatása végett a tél elején tanító fogadtam 4 óra 21 frt 60 krral o. é. A tanító ebből élezte magát, s így 1 óra 2 o. é. frtnál több tanítási fáradsalmáért nem jutott.

S mégis meglepő eredménnyel adott közvizsgát a tanító az anya ref. egyház templomában Czegében 18 kán délelőtti isteni tisztelet után, — ifj. mltgos gróf Pálffy Lipót és mltgos gróf Wass Jenő urak jelenlétében.

Ecclesiám hiveire mélyen megható volt a méltóságos gróf urak megjelenése s meglegedésüknek nyilvánítása, miáltal a hivatást buzgóság s kitartásra lelkesíték.

Ezért alázatos köszönetemet nyilvánítom, mert lelkesíti működésemet a hitélet által a nemzeti élet emelésében hivatást magasztossá tevők.

A tanító fizetése fedezésére gróf Wass Jenő ő mltga évenként 5 n. véka tiszta búzát, 5 n. véka török-búzát ajánlott; nagylelkű adományát hivatásom nevében mély tisztelettel köszönöm.

A tél folytán ajánlottak volt a tanító fizetésére mltgos Keceli Mihály úr évenként 5 nagy

és szállító háza legyen mig leomlik? Nem jobban illenek-e bele egy real-, vagy ipar iskola, egy polgári olvasó egyesület, vagy egy tornázó- és polgári vívó-intézet? Egykor szó volt róla, hogy Kolozsvár állítson emléket Mátyás király számára. Elhangzott, mint nemzetünk becsületére váladott sok szép eszme és gondolat. Nem fogunk mi erre tán soha képekké lenni; ha akarunk volna is, anyagi erőnk minden nap kevesebb és kevesebb. De ha ezt nem tesszük is, legalább annyit tegyünk meg, hogy a házat, mely létezik, elpusztulni, összerokadni ne hagyjuk, hanem megújítva valamely polgári czéla használatjuk. Magyarország — hála istennek! — e téren is halad. Vörösmarty, Gara árváiról a nemzet gondoskodik, írónak, művészeinek nyugdíj-alapot teremtett, s emléket állít, Széphalmon és Csekén tudosi ünnepeket ül, — vértannit sem felejt. Csak királyait és fejedelmét látjuk mostohán elfelejtetni... Előzzük meg őt, polgártársaim! Tiszteljük meg magunkat e jeles királyok nevéhez kapcsolott emlékek tiszteletbentartásával. A módot a történelmitársulat és helybeli állandó bizottság eltaláljára.

És én ezzel elvégeztem, a mi rám volt bízva. A többi a tisztelt városi képviselőtestülettel függ. Bocsásson meg a nyájas olvasó, hogy a rövid és nem érdekeltlen tárggyal hivatali kedvetlenítő foglalkozási miatt s betegsége szomorú órái között ily hosszason és tán érdektelenül fásztotta

J a k a b E l e k .

véka gabonát, ml. Keceli Ferencz úr 5 n. vékát és tks. Veres Lajos úr 2 nagy vékát.

Az Urnak egy szent intézményét elesni nem engedik az adományozó urak, e kis hit község végenyését, hogy így a nemzetre nézve is elveszessen az. Fogadják ezért hitvallásom és nemzetünk fölvirulására tett nemes lelki adományaiért mély köszönetemet.

Czege, ápril 18-kán, 1869.

Mátyás Zsidmond,
czegei ev. ref. pap.

Napi hírek.

— Ö Felsőge folyó hó 26-kán fogadta a főrendi-és képviselőház tagjait. Jövő számunkban bővebben.

— A kir. biztos urnál, holnap a kormányzók feloszlatása alkalmából búcsú ebéd lesz.

— Klapka tőrököt Temesvár a balpárti Missics ellenében f. hó 26 kán képviselőjévé választá.

— A helybeli zálog-kölcsön társulat az évi közgyűlését május hó 31 én tartja. E pénzügyi közlekedést megnyerte módosított alapszabályai szentesítését, a melyek alapján eddigi üzletkörühez a hitelbankok tüzletáit is felöleli.

— A kolozsvári kisegítő pénztár-egylet múlt vasárnapra hirdette közgyűlése a tagok igen csekély számmal megjelenése miatt nem lön megtartva. A választmány újabb összehívja a közgyűlést.

— Prielle Kornélia asszony Pestről várt jeles vendégünk jövő szombaton lép fel először a „Kisértés“-ben.

— Az erdélyi első vaspálya 10,821 személy szállításért 19,173 frt, 195,728 mázsa és 34 font teherszállításért 44,198 frt, 89 frtot vett be. Folyó évi jan. 1-től febr. végeig a pálya jövedelme 100,760 frt 39 krt tevén, ha ehhez hozzáadjuk a fennebbi összeget, a pálya jövedelme fennállása első évnegyedében 164,132 frt 70 krajczára megy föl.

— A kormányzói leltártól a földterhermentesítési alapigazgatósághoz áttették: Barkó Károly és Szepessy Ferencz, előbbi mint fogalmazó.

— A királyi biztosság hivatalnokainak múlt számunkban közölt névsorában Vajda László hibásan iratott osztálytanácsosnak, miután titkárrá nevezetett ki; ugyanott elvéve áll Szabó János Szántó János helyett.

— Az első erdélyi vaspálya igazgatótanácsa ezen vaspálya szavazatképes részvényeseit rendes közgyűlésre hívja meg jövő hó 29 kére, Bécsbe.

— A kolozsvári zeneconservatorium pénztáráról, kezelője t. ez Ákoncz János ur által az 1868. évre vezetett, s a számvevő bizottmány által megvizsgált számadás szerint az egész évi bevételek összegét képezték: a) az 1867. évről pénztár maradvék 492 frt. 71 kr. b) a tőke gyanánt kamatoztatott 222 frt. 6 szaláléka 13 frt. 17 kr. c) vegyes bevételek 633 frt. 60 kr. Összesen: 1139 frt. 48 kr. A kiadások összegét: a) a két tanító évi járandósága 610 frt. 20 kr. b) a szolga bére 37 frt. 80 kr. c) a világitás s apró igazítások díja 23 frt. 65 kr. Összesen: 671 frt. 65 kr. — Maradt pedig a folyó 1869. évre a számadásba áthozandó: a) készpénz 100 frt. 74 kr. b) tőke 236 frt. 10 kr. c) kétes kötelezvények értéke 130 frt. 99 kr. Összesen: 467 frt. 83 kr. — 1139 frt. 48 kr. o. é. A tanulók száma volt 30. Az igazg. választ. nevében Ruzitska György, igazgató. Ákoncz János, pénztárnok.

— A rendőrség figyelmét felhívjuk az alábbiakra: Ismét több felől lehet hallani, hogy most itt, majd amott vesszét eb jelentkezik utcaikon, sőt, hir szerint, ezek egyike egy nőt meg is harapott volna. Ily hírek közepette senkit sem nyugtat meg nagyon a lézengő kutyák sokasága; azért igen óhajandó volna az e tárgyban nemrég életbe léptetett, s mint látszik, már elalélt szigorú rendszabályt ismét feleleveníteni. Továbbá nagyon eljöttnek tartjuk már idejét annak is, hogy az éjente utcaikon felhangzó vad zajnak, tivornyáknak, frivol ordításoknak, sőt itt-ott lövöldözéseknek is határozottan vége vessék. — Meg lehetnek győződve az illetők, hogy nem valami ország bontó munka ez, csak persze hogy kell hozzá akarat és egy kis erély.

— A katonatisztek fizetésének felemelése, mit a közös hadügyminiszterium indítványozott, megnyerte ő felségétől a szentesítést. A fizetés következőleg határozottat meg: Ezredes 250 frt havonként (felemeltett 40 fritt); alezredes 175 frt havonként (felemeltett 35 fritt); őrnagy 140 frt havonként (felemeltett 35 fritt); 1-ső osztályú százados s lovassági kapitány havonként 160 (felemeltett 21 fritt); 2. osztályú százados és lovassági kapitány havonként 75 frt (felemeltett 13 fritt); főhadnagy havonként 60 frt (felemeltett 16 fritt); alhadnagy havonként 50 frt (felemeltett 10 frt, illetőleg 14 fritt). A fapénz elmarad. A takarmányfizetés a lovassági tisztéknél egy adaggal lesz állítatik, e helyett a lovassági tiszt kapitánytól lefelé 10 frtot kap. Ezen fizetés felemelést élvezik a katonai hivatalnokok is. Mint a „Wehrzeitung“ hallja, az 1870-ki budget ezen felemelések tekintetbe vételével szerveztetik.

— Orbán Balázs nagybecsű művéből, „A Székelyföld leírása“-ból, megjelent a második kötet. Húsz ivre terjed ez és Csikszékét ismerteti történelmi, régészeti, természetrajzi és népművei szempontokból. Oly vállalat ez, melyet üdvözölünk kell, mert avatottsággal, készséggel s a tárgytól is átmelegülve ismerteti a kis bérzes ország minden székét, muljtáival, szokásaival, népeivel, regé-nyes hegyeivel és nagy számu történelmi emlékeivel. A kötetet sok fametszvény és ábra díszesíti, melyek szintén sikerültek. A képek egy részét Kéleti Gusztáv rajzolta, s Rusz és Morelli metszették. Ez utóbbi nagyon tehetséges fiatal ember s most folyamodott a közoktatási miniszteriumhoz, hogy államsegélyen külföldön képezhesse magát. Óhajtanunk kell, hogy e nagy kiterjedésű és érdekes munka minél nagyobb körben terjedjen el. Már az első kötet általános figyelmet gerjesztett s a saját műve hangu méltánylás közben buzdította a szerzőt müve továbbfolytatására és befejezésére. Most ismét felhívjuk a közönség figyelmét. Előfizetés útján egy-egy kötet ára 2 frt, bolti ára 3 frt. A harmadik kötet már sajtó alatt van s június végén jelenik meg. A Székelyföld kiválóbb részét, a Háromszékét fogja ez ismertetni, melyhez a régen-és közelmúltból annyi nevezetes emlék van kötve. E kötet nagyobb lesz a többinél: 30—35 ivre terjed, 50—70 képpel; ezért szerző az előfizetési árt valamivel nagyobbra tette, 2 frt 50 krra, a diszpeldányára pedig 3 frt 60 krra. Az előfizetés pénzek vagy szerzőhöz (Pest, váczu-utca 19. sz.), vagy Ráth Mór könyvkereskedésébe június 20-kaig bérmentve küldendők.

— Eddig 34 kérvény nyújtott be az országsházhoz, a következő képviselők ellen: Rákóczy János, Pulszky Ferencz, Döry János, Csörge László, Székely Péter, Pethes József, Huszár Imre, Gruesku László, Babes Vincze, Somossy Ignác, Csiky Sándor, Érkövy Adolf, Sümeghy Ferencz, Szeniczey Ödön, Zlinszky György, gr. Eszterházy Pál, Ciotta János, Miletics Svetozár, Krajcsik János, Pásztélyi János, Ráday László, b. Wodianer Albert, Keményfy János, Késmárky József, Németh Albert, Drágyf Sándor, Kautz Gyula, Wodianer Béla, Eöri Sándor, Szögyényi László, Jókai Mór, Patrubány Gergely, Dániel Márton és Dégenfeld Béla.

— A hülyék statisztikai kimutatása. A gráci helytartóság nemrég felszólította a politikai hatóságokat, hogy az országban található hülyék pontos kimutatását felküldje. A statisztikai kimutatás bizonyítása szerint találtak Steierországban 583 hülyét. Nem sok.

— Török igazságszolgáltatás. A „Teraki“ című török lap szerkesztője bevádolta a sajtóbiztosság előtt egyik collegáját, a „Muhib“ szerkesztőjét. A bírak a vádlottat egy havi fogságra, a vádlót pedig 115 frank bírságra ítélték. Így legalább bizonyosak arról, hogy a büntetés nem kerülte ki a büntetést.

— Múlt héten Pernyáiban egy földmives neje, ki kilencz évi férjnél-létére csak múlt évben lett megáldva egy esecsemővel, ebbeli örömében elméjében meghabórodott, s bizonyosan ily habórodási rohamában a padlásra ment, s ott az ökörkötő lőnczra felakasztotta magát. Mire a szerencsétlennek anyja baza érkezett, s megtalálta, megszűnt élni; nyaka pedig az erős lánczról törve, zuzva volt.

— Dr. Oppolzer tanár nyilatkozata a velocipedről. Dr. Oppolzer következőleg nyilatkozik az annyira divatba jött velocipedirozásról: „Ugy látszik az emberek nem elégik az ugyis elég nagyszámu halálzásokat, mert csak így lehet kimagyarázni, hogy oly nagyon pártfogásuk alá vették a velocipedet. Annyi bizonyos, hogy minden nagyobb izom megeröltetés, kiválólag a mint ez a virtuozitással kezel velocipednél megkivántatik, nemcsak izom-és szívtulengés állhat be, hanem ennek következtében a legkülönbözőbb szívbántalmak is bekövetkezhetnek. Nem ritkán arenyfysma is lehet következménye.“

— Apró hírek. A m. vásárhelyi „egyerlőségi kör“ Deák Ferencz és Kossuth Lajost tiszt. tagjaivá választotta. — Beszterce körül F. Ujjaluban e hó 13-kán 11 lakház és 30 gazdasági épület égett el. — Bécsben márcz. havában 2018-an haltak el, a férfinen 65% al volt képviselve. — A n-szebeni legény egylet f. hó 18-án táncestélyt rendezett, melyen 600-an vettek részt; tiszta jöv. 150 frt. — Bulyovszkiné a pesti nemzeti színházhoz szerződött; jövő őszszel ismét elfoglalja elhagyott helyét. — Nagy égés volt Székelykúton Sopronmegyében, elégett 54 ház és 16 mellék épület. — A bécsi akadály-versenyen 10,000 néző jelent meg. — Hercege Eszterházy Pál állandó lakánl Budát választá. — Az észak-keleti vaspályának a Tur vizétől Szigetig terjedő vonalán f. hó 15-kén történt meg az első kapavágás. — A lotteria Feldkirchen részvéthiány miatt megbukott. Talán ez az egyetlen város Ausztriában, hol ez történt. Éljen!

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverések. Kolozsmegyében Mákóban fekvők május 24, június 21. — Ugyanott a törvényeséknél szesáki fekvők május 22. — Dobokamegyében Billakon fekvők jun. 23, jul. 23. — Ugyanott Ónokon fekvők május 29, jun. 30.

KÜLFÖLD.

Berlin, apr. 24. A király ma a háborukban megsebesülteket gyámolító nemzetközöi egyletet fogadta; elismerését fejezvé ki az értekezlet tagjainak. A király azon óhaját nyilvánítá, vajha az egylet tevékenységére még jó sokáig ne kerülne rá a sor; azaz: hogy ne legyen háboru.

Az angol felsőház f. hó 19-ki ülésében egy, az Afghanisztánhoz való viszonyok iránt tett interpelláció Argyll herczegnek s Lawrence algrófnak alkalmat adott a legmegnyugtatóbb biztosításokra. Szerintük mindenki meg lehet arról győződve, hogy semmi olyas sem fog történni, mi ujjolag előidézhetné az afgbán háboru bonyodalmaikat, nehézségeit s kellemetlenségeit. Senkisésem óhajta, hogy brit csapatok küldessenek az indo-brit birodalom batárára, s ha néhány ezer font sterlingnyi költséggel Afghanisztánt meg lehet szilárdítani, ugy ama pénz hasznos célra lesz fordítva. Az afgbánoknak meg kell mutatni, hogy az angolok valóban barátjaik és semmi olyas sem fog történni, mi bármiképp veszélyekre vezethetne.

A berlini „Nordd. Allg. Ztg.“ reprodukálja a „Wanderer“-nek az osztrák táborak szakmlvére tett nyilatkozatait s ez alkalommal megjegyzi: „A szakmú a vöröskönyv folytatásának látszik. Ha Poroszország visszatartást szándékoznék gyakorolni, a külügyminiszter okirat-gyűjteménye elég anyagot szolgáltatna érdekes közleményekre. A táborak müve kétségteletlenül újmutatásnak vehető a legmagasb körökben Poroszország iránt uralkodó hangulat tekintetében, melynek a történelmi eseményeknél s az ily alkalommal felmerülő szövektézési terveknel, döntő befolyást kell gyakorolnia a porosz politikára.“

A francia lapok levelezői által f. hó 16-és 20-dika közti időre jelzett carlista fölkéllés elmaradt, sőt egész Spanyolország a legnagyobb békét látszik élvezni, s valószínűleg a többi aggodalom is meg fog ezafóltatni az események tovább fejlődése által. A távirat azt jelzi ugyan, hogy a közársasági elem megerősödött az utóbbi választásoknál, de a tengerparti városoktól nem is volt ez másképp várható. Ez erősbülés azonban nem oly tetemes, hogy e miatt a cortesbeli pártalakulás változtatást szenvedhetne. Annyiban azonban mégis jellemző, a mennyiben e választások eredményéből kitűnik, hogy a monarchiai párt nem tudta a különemlé partokat meghódítani; a mit egyébként ezen párt habozásánál fogva nem is lehet csodálni.

A Portugálból táviratilag jelzett katonai lázadásról írják: „Mafraban, Lissabon közelében egy ezred, mely Zambesi portugál hajmatba volt rendeltetve, fellázadt és vonakodott hajóra szállni. A kormány csapatokat indított Mafrába, melyek a mozgalmat elfojtották; a renitens ezred Lissabonba visszaparancsoltatott, honnan előbbi rendeltetése helyére (Zambesibe) fog szállítani. Ezen közbenjött esetnek tehát nincs semmi politikai jelentősége; Portugal és Spanyolországban ilyesmi gyakran fordul elő, multkor például Cadixban a Havannába rendelt spanyol önkéntesek is sokáig vonakodtak hajóra szállni.“

Mint Konstantinápolyból f. hó 14-ről jelentik, Wales hercege és neje, mielőtt hajón elindultak volna, a szultánnal reggeliztek. A szegények számára 40,000 frtot hagytak s kijelenték, hogy semmiféle értékés ajándékot sem fogadnak el. Mint mondják, a hercegnő számára szánt gyémánt nyakkötő 20,000 font st. értékű volt. A hercege s hercegnő Athenébe mennek, s egy hét múlva fognak hazatérni.

A hivatalos sajtóiroda megczáfolja a „Levant-Herald“ azon közlését, mintba a krétaiak elégtelenség volnának a lefegyverzés miatt.

A görög állapotokról, s különösen a rablók majdnem bihetetlen garázdalkodásáról, a „Times“ atheni levelezője a következőket írja: „Azon már sokszor említett rablóbandákon kívül, melyek a határon tartózkodnak és majd a portatertületén keresnek oltalmat a szomszéd országban elkövetett gonosztevék következményei ellen, majd ismét Görögországba csapnak át, ha a török föld égni kezd taljuk alatt — most az ország belsejében is nagyobb mérvű rablóvállalatok keletkeztek. Multkor az Attikát és Bötiát átkalandozó bandák egyesülvén, fényes nappal állást foglaltak két mértföldre Livadiától és hat óra alatt nem kevesebb mint 150 utast fosztottak ki és részben le is tartoztattak. A mire katonaság érkezett a tett színhelyére, a rablók áldozataik lovait használva, már hegyen völgyen tul voltak; látták őket a chaeroneai csatamezőn átszáguldni 7 leggazdagabb foglyaikkal, út klephta énekeket hangoztatva.“

A közönség köréből. *)

Szamosujvárt, apr. 24-én 1869. — Nem célom szamosujvári adószedő Korbuly Jánossal vitatkozásba elegyedni, mert meg vagyok győződve, hogy a „K. Közöny“ 47-ik számában Szamosujvárról apr. 16-án kelt közlemény nem az ő fejből került ki, mert nem telik ki tőle. Hanem van itt Szamosujváron egy társaság, melyet nem

*) Az e rovásban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

akarok megnevezni, mert már igen odiosus, s a melynek tagjai közül akad egy-egy vállalkozó, a ki az ily egyéneknek, a kik neveiket másnak átadják, czégre alatt irnak, s a gyengét nem csak kisegítik, hanem még nagy kapacitást kívánnak belőle csinálni; jaj egyébként annak, kire ezen társaságnak boszúja van, mert annak föld szinéről is el kell pusztulnia. Azért nem is Korbuly Jánosnak, hanem inkább annak válaszolok, a ki annak köpenye alatt képes azt állítani, hogy én az ápril 3-án tartott közgyűlés alkalmával „szellemi tehetségem és képességem hiányát“ adtam volna okul, tanácsosi hivatalomról lemondásomnak. Hogy valaki önmagáról ilyesmit mondjon, már magában igen rossz lelkiismeretből eredt ügyetlen rágalom, de efelett merőben alaptalan is, mert én egyebet nem mondtam, mint azt: hogy „roncsolt egészségi állapotom“ miatt nem levén többé erőm a tanácsosi hivatalt folytatni, s kértem a közgyűlést, hogy áltól engem oldozzon föl, a mit a közgyűlés el nem fogadván, engem írásbeli lemondásra utasított, a mibe magam is bele nyugodtam és írásbeli lemondásomat be is adtam. Nem tudom mennyire örvendés a czikkirő köpenye alá bújó egyén lemondásomon vagy nem? de annyi bizonyos, hogy a közgyűlés írásbeli lemondásomat sem fogadta el, és hivatalom további folytatására utasított. Lemondásom ez ismétlése alkalmával nem akadt senki, ki annak tapsolt volt, sőt még a czikkirő maga sem nyilvánított örömet, mert akkor bizonyosan kedvét teljesítem és lemondásomat semmi esetre sem veszem vissza... Ezt a magam igazolása és a czikkirőnek reám tett hivatkozása szempontjából kénytelen voltam megjegyezni.

A mi adószedő Korbuly Jánosnak 200 frrtal és főbíró Bárány Lukácsnak 500 forinttal történt megjutalmaztatását illeti, azon véleményben vagyok, hogy a közgyűlésnek mindég szabadságában áll felsőbb jóváhagyás rémében akár kinek jutalmat határozni, de másrésről okvetlen szükséges az is, hogy az ily megjutalmazások ne induljanak ki személyes barátságból, vagy pártérdekből, mert ez a jutalom erkölcsi alapját ingatja meg, minél fogva a kérdéses megjutalmazást magam is elleneztem, mert aztán az ily remunerationoknak vége hossza nincs, nem lesz; de egyébként is: a város nem azért választja és fizeti tisztviselőit, hogy azokat még külön meg is jutalmazza.

Hogy a pénztár, miként a czikkirő állítja, követelő és nem szenvedő állásban van, teljesen elismerem, — de abban adószedő Korbuly Jánosnak, valamint annak is, a ki az ő neve alatt írt annyi érdeme, mint azon egyének, a ki Szamosujvárt még nevével sem ismeri. — Ha rájuk lett volna bízva a pénztár s nem akadtak volna egyének, a kik az ehhez hasonló megjutalmazások elébe akadályt gördítsenek, akkor bizonyosan még Korbuly János ur sem örvendhetne azon fizetésnek, melyet ama pénztárból — nem mondom éppen méltatlanul — de semmi esetre nem nagy érdemei után huz. Gajzágó Kristóf, tanácsos.

KÖZGAZDASÁG.

Háromszék. Orbai, ápril 4. 1869. — A komlótermelés — sajtó utján — nem egyszer volt ajánlva a földmivelő osztálynak. Azonban, fájdalom, a nagytöbbségnek mindegy ideig még csak fogalma sincs o kiválóan érdekes növény mikénti meghonosításáról, míg — egy kezennél levő adat szerint — Oroszország Varsó tartomány 1833 év óta nagy haszonnal termeszt, sőt 1854-ben a komlótermesztés hazájába Csehországba jelentékeny mennyiséget szállított. Az egyesült magyar haza évenként a legalsóbb számítás szerint 2—300,000 frtot ad ki komlóért, míg a velünk egy napon sem említhető Oroszország ugyanabból szép jövedelmet huz.

Vannak igen sokan, kik minden kezdeményezésre kimondják: „el innen, nem ide való“ lehangoló itéletöket, mások ismét minden bármilyen életrevaló s bő jutalmat ígérő újítást neveltség tárgyává szeretnek tenni, hanem az ilyen avult táblabírói emberektől vajmi keveset is lehet tanulni.

De térjünk a dologra.

A komlótermesztés hazája Csehország hazánk felett semmi természeti előnyökkel sem dicsekedhetik, s talán ezen körülmény vezetett czofalvi Csia József urat arra, hogy a leghíresebb komlótermesztőtől Saazból magának ültetvényeket szerezzen, hogy nálunk a komlótermesztés vakító éjjelében egy kis mécsét gyújthasson.

A mint hiteles helyről értesülve vagyok, Csia József úr a kezénél levő jeles komlászati könyvet magyar nyelvre szándékozik fordítani, mi szívünkben üdvözöljük ez új fáradsalmát, remélvén, hogy azt nyomtatásban a közforgalomnak átadandja.

Fel tehát a komlótermesztésre, s haladjunk a földmivelés terén, minden haszonnal kecsesgető tért és módot megkísérve azt a megbúsított mottót, hogy: „Apám így gazdálkodott, s azon a nyomon én is megélek“ — el kell dojni, mert hanem böles Salamonnal mi is elmondhatjuk a közel jövőben, hogy: „Nem szeretem e napokat.“

Gelenczei.

Hatóságilag megvizsgált és alább irt esetekben ezerszeres jó sikerrel megpróbált **göreselleni védbalzam.**

E balzam kitűnő hatását következő tulajdonságainak köszönheti: Zsongitól az az erősítőleg és életetően hat a gyomor és belek takarására, ez utóbbiak kanyarmozgásait korlátozza, a máj kiválasztásait elősegíti és kitűnő szelhardtó szer.

Ugyanazért következő esetekben van javalva használata e balzamnak: A gyomor és belek mindenrejtő héveny és idült lobjaiban, bármint okokból is eredtek azok; a gyomorinak fájdalmait, görcsei, puffadtságában, hányás és hasmenésben, székürésében, kolikában, hascsikarásban hatása azonnali. A külsőlegi bedörzsölés a hévett szernek hatását tetemesen segíti elő. (134) 29/4 (3-8)

Továbbá jó sikerrel használható ezen készítmény emésztelenség, gyomorgyönge és görcsös gyomorbajban, ráng- és másnemű görcsökben és a nehéz korbau; nehéz emésztés által okozott ideges mellszorulásban, melyekre gyakran gyomorkolika következik, hasmenésben, cholericában, görcsös hányásban, méhkórásban és terhes nőknél előjövő hányásban; továbbá váltóláz utáni idülésben az emésztő szervek működésének helyreállítására.

Javaly van még ezen balzam és nagyon ajánlvá hosszosan tartó kimerítő betegségekben, midőn is az étvágyat gyarapítja s az egészséges emésztést nagyban előmozdítja.

Végre fényes eredményt tanúsított ezen balzamnak nagyobb adagokban külső és belső használata már két cholera-járványban, és mint első szernek rögtön megbetegülések esetében különösen falun és orvosi segélytől távol egy háztartásnál sem szabadna hiányoznia.

Ezen balzamból megnőttének elég napjában 3-4 theaskanállal. Nagyfokú és fájdalmas rohamokban ezen adagot meg is lehet kettőzni, hatását külső bedörzsölések által a hasra, vagy végtagokra gyarapíthatni.

Főraktár: Miller gyógytára „az arany koronához” Brassóban a piacon.

Vélemény.

Támaszkodva a legpontosabb minőségi és mennyiségi vegyelemzés eredményére, hivatalos esküje mellett következő véleményt adhatja alóli országos törvényszéki vegyész:

A rasbaóbol az „arany koronához” címzett Miller gyógyszerárából egész ségrendőri vizsgálat végett beküldött göreselleni védbalzam semmitéle ártalmas vegyékert nem tartalmaz, használata az egészségnak nem káros, minden bódító és fém-készítéktől mentes, és csak is megédesített lében feloldott hatásos alkotórészeit tartalmazza göresellenes növényeknek.

Bécs, 7. Április 1868.

V. Kletzinsky,
vegyésztanárs és országos törvényszéki vegyész.

Bizonyítvány.

Kedves kötelességemnek tartom bizonyíthatni—hogy Miller gyógyszerész ur által készített göreselleni védbalzam, göresők és minden a birtetésben megnevezett bajokban több mint két évi tapasztalataim alapján, mint igen czélszerű, jó és hasznos gyógyszer teljes elismerésemel és bizalmamat kinyerte, melynek alapján nem mulasztatom el—azt—mint egy az emberi szervezetre czélszerűen összeállított gyógyanyagot, a t. közönségnek legjobban ajánlani.

Kelt Előpatakon, 1868 Szeptember 4-én.

Dr. Szabó Vazul,
gyakorló orvos Szebenben, Felsőfelmegye főorvosa.

Főraktár: Brassóban Miller Gyula gyógyszerésznél. Kolozsvárt bizományba: Dr. HINTZ gyógyszerárában. Továbbá: Aradon F. J. Probst, Károlyfehérvárt: C. Boász, Fogarason: Mégya J., N. Váradon: A. Janky, Szebenben: N. Sill, Marosvásárhelyt: Jeney Albert, Medgyesén a „Koronához” címz. gyógytárban és vég-tére Segesvárt: J. B. Teutsch uraknál; az itt felemlített raktárokon kívül minden nagyobb városban bizományon.

(449) 29/4 (14-24)

Különös figyelemre méltó!

Sen az üzletileg érték nélküli jutalom-érmék, vagy udvari szállítói címek, sem az alkalmatlan s már túlságos hírlapi reklamek által eszközölt épen nem irigylendő hír után kapkadvá, hanem egykötő valódi polgáriason, higgadon és száfárad haladva, ajánlom a t. cz. férfi közönségnek sok év óta fennálló s minden idényre jól ellátott

ruha-raktáramat

Bécsben, Stadt, Rothenurmstrasse
(Hotel zum oestreichischen Hof)

azon biztosítással, hogy a raktárban találató s általában készült ruhadarabok nem könnyű, avuló, mindenhol olcsón összevásárolt, régi, többnyire csak févalódi, gyapottal vegyített avadé- kelmékből, melyek pillanatra a szemet elavakítják, vannak össze-férezelve, hanem általában a legszáradabb, legvaló-díbb, legdiszesebb és legdivatosabb, szinre és minőségére nézve legartósabb kelmékből a legteljesmértékben készített, a miért is én készítményeimel csak azon első ruhakészítők czikkeivel hozhatom meg hasonlatba, a kiknek czége, valamint az anyag is, ugyan még hírlapilag nem volt hírdetve, hanem azért régen szerzett jó hírnének örvendek, s azért mindenkinél, a ki jó czíket kíván, ajánlhatók.

Téli kabátok	o. é. 30 füttöl 70 füttöl
Fel-föltönyök	„ 20 „ 48 „
Salonfrakkok és kabátok	„ 24 „ 45 „
Jaguet-ok	„ 18 „ 40 „
Vadászkabátok	„ 16 „ 30 „
Pongyolakabátok	„ 12 „ 45 „
Nadrágok (jékete Salón)	„ 12 „ 18 „
„ „ „ „ „ „	„ 12 „ 22 „
Mellények (különjék)	„ 5 „ 20 „
„ „ „ „ „ „	„ 7 „ 10 „

Mindenféle utazó és városi bundák különböző árakban.

Kivánságra kéme-mustrák küldetnek, általában mindenmire utazó, vadász-, utcai- és Salon-ruha-darabok mérték szerint gyorsan elkészíttetnek s fel-pérez és utavél mellett pontosan elküldetnek.

Levélbeli megrendelésnél mértékül a felső mell-szélessége, a derek szélessége, ütélleg a lépés hossza megjelöltendő.

Nem talló ruhadarabok szívesen és nehézség nélkül becsereztetnek.

JERABEK GYÖRGY,
férfi-ruhakészítő Bécsben.
Raktár: Stadt, Rothenurmstrasse.
(Hotel „Oestreichischer Hof“)

HELDENBERG VICTOR
Nagy-Szebenben,
tiszteltetlel jelenti hogy nála, egészen új, a **BÉCSI ÉMRE-** valamint a bécsi, múlt-eboni és párisi műtálításnál jutalom-érem által kitüntetett **SCHWEIGHOFER** és **FIFA** híres gyárában készített **ELIADO ZONGORÁK** találatók és hogy ezen gyáraknál egyezkedésnél fogva, szongorákat Nagy-Szeben helyt, a bécsi gyárjól szerent eladhatja. Szállítások alkalmával minden zongoráért csak 10 forint o. é. bégánytélé-si díj számitatik. Bécsi árjegyzékek kívánágra bérmentesen elküldetnek. Illo jótállás válaltatik. (159)

(118) (6-12)
Első nyilvános magasabb **kereskedelmi tanintézet**
Bécsben, Leopoldstadt, Praterstrasse, N° 32.
Kereskedelmi tudományok taniorodája.
Igazgató:
Porges Károly.
Az intézettel összekötött külön osztályban azok számára, a kik életkor, állás, előképzettség és foglalkozás miatt az iskolát nem látogathatják, folytonosan felvétetnek, s az intézetben minden pénz-intézethez szükséges vizsgára előkészületet nyerhetni.

Különös figyelemztetés a szülék számára.
Gyakran felmerült eseknél alkalmam lévén sajnosan tapasztalni, miszerint „GILISZTA CSOKOLÁDÉ” név alatt ismert, ki tűnő hatású szecetleim üzérkedő csalók által utancztatnak, s az áll-szer sajátom-ról vett minta szerinti utasítás mellett terjesztetik; van szerencsém a tisztelt közönséget ezennel figyelmeztetni, hogy valódi általam készített giliszta csokoládénak csak azt ismerje el, melynél a mellékelt utasításon nevem nem nyomtatva, hanem sajátkezűleg aláírva van, mint itt alább látható.

Egyébiránt legezészerűbb a megrendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyvecskémben megnevezett t. bizománosoknál eszközölni. **Kapható:** Kolozsvárt SOMLYAI LÁSZLÓ és KARVÁZY J. fűszerkereskedéseikben.

Napoca Apóstoly György

(27) Tokajban. 29/4 (6-*)

Stein János könyvkereskedésében kapható:

- Törvénykezési munkák.**
- Az 1865-8-dik évi országgyűlési TÖRVÉNY-CZIK-KEK** II-dik füzeté 1868. XXVII—LVIII. 8-rét 1 ftt 20 kr. Zsebkiadás 1 ftt 40 kr. Ugyanennek 8-rétü teljes kiadása 2 ftt — kr. Zsebkiadás 2 ftt — kr. Csinos díszkötésben 2 ftt 80 kr.
- Polgári törvénykezési rendtartás.** Betürendes tárgymutatóval. 8-rét kiadás 1 ftt — kr. 8-rét kiadás 60 kr. Zsebkiadás 80 és 60 kr.
- Szeniczey G. az új polgári törvénykezési eljárást,** és az erre vonatkozó irománypéldányok gyűjteményét magában foglaló segéd kézi könyv. Ára 1 ftt 20 kr.
- Községi kalauz,** vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi bírák, előljárók és jegyzők használatára, felvilágosító és útba igazító jegyzetekkel s gyakorlati irománypéldákkal ellátva. Irta Tóth Lajos, a legújabb törvények és rendeletek nyomán. Ára 4 ftt.
- Legújabb házi titkár,** mindenmire családi s kereskedői levelek, a köz-életben előforduló bármiféle iratok helyes szerkesztésére vezérő szabályok, számos példálakkal világosítva. Szerkesztette Farkas Elek a mostani törvényes viszonyokhoz alkalmazva. Ára 2 ftt 60 kr.
- Utasítás az Erdélyben felállított külön urbéri bíróságok számára,** a birtok szabályozási perek körüli eljárás tárgyában. Ára 32 kr.
- A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS. KÉRDÉSEK és FEJELETEKBEIN,** betürendes tárgymutatóval. Szerkesztette KNORR ALAJOS. Ára 1 ftt 20 kr.

! Czélszerű gazdasági és kerti-munkák !

- GALGÓCZI K.** Mezeigazda népszerű vezérkönyve, több gyakorlati földmivelők és gazdatisztek közremunkálásával, a magyar földmivelő nép számára. Ára 80 kr.
- Az állattenyésztés czélszerű kézikönyve.** Ára 80 kr.
- Kertészet kézikönyve,** tüzetes utasítás a konyha-kertészet, virágmivelés és gyümölcstenyésztés körében. 2-dik kiadás. Ára 80 kr.
- KOVÁTS J.** Kalauz a gyümölcsfa-ültetés és nyelés körül. Ára 1 ftt.
- SZONTÁGH G.** A szenvedelmes dinnyész, utmutatás okszerü dinnye-termesztésre, a dinnyetermesztésben történt új tapasztalatokkal megbóvítette Galgóczy Károly. Ára 80 kr.
- ÜGYES MARI,** a kis konyhakertésznél, alapos oktatás a zöldség-termesztésben; Metzger után—István bácsi. Ára 50 kr.
- WUKASINOVIC A.** Az eperfa és selyemtenyésztés gyakorlati népszerű szabályai, függelékkel a gyümölcsfa- és mélytenyésztésről. 80 kr.
- GÖNCZY P.** Oktatás a gyümölcs- és eperfa-tenyésztésben. Ára 30 kr.
- GULÁCSY J.** Népszerű utmutatás az okszerü dohánytermesztésre, ábrákkal. Ára 1 ftt 40 kr.
- KIS JÁNOS.** Népszerű méhészkönyve. Ára 1 ftt 40 kr.
- DELY M. és DELY J.** Gyakorlati s elméleti sertésenyésztés, a magyar gazdaközönség használatára. Ára 50 kr.

- Wredow's Gartenfreund,** Anleitung zur Erziehung und Behandlung der Gewächse u. Gemüse, Obst u. Blumen-Garten, in Wohnzimmern, Gewächshäusern u. Mistbeeten. 11-te Aufl. 4 fl.
- Schmidlin, die Bürgerliche Gartenkunst,** praktische Anleitung zur zweckmässigsten Anlage, Eintheilung u. Bestellung der Haus- und Wirthschafts-Gärten. 3-te Aufl. 4 fl.
- Schmidt, der Kleine Hausgärtner,** Kurze, Anleitung, Blumen und Zierpflanzen in kleinen Gärten und Zimmern zu ziehen. 1 fl. 80 xr.
- Neubert, Schlüssel zur Bildenden Gartenkunst,** eine Anleitung zur Anlegung oder Verschönerung von Gärten, verschiedener grösse, mit 32 Colonirte Kupfertafeln. 3 fl.
- Der Hausgarten,** Ideen und Anleitung zur Einrichtung, Ausstattung und Erhaltung geschmackvoller Haus- u. Vorstadtgärten, sowohl für den Luxus, als zur Nutzung, mit 35 Gartenplänen. 4 fl.

TOLDY ISTVÁN, ADEL ASZTALÁRA. Ára 2 ftt 40 kr.

- Szabadsag lantja.** Költemények az 1848-49-i függetlenségi harcz idejéből. Szerkesztette Botond. Ára 1 ftt.
- Riadó.** Költemények az 1848—49-ki magyar szabadságharcz idejéből. Szerkesztette Léczfalvi B. László. Ára 1 ftt.

Leszállított áru Naptárak 1869-re

- Kolozsvári Nagy Naptár 1869-re** teljes tisztí névtárral, 80 kr helyett csak 40 kr.
- Falusi gazda Naptára 1869-dik** évre, a földmivelés, kertipar és gazdaság évi közlönye, hasznos jegyzetekkel, földbirtokosok és kertészgazdák számára, 80 kr helyett csak 50 kr.
- Istvánbácsi Naptára 1869-re** hasznos házijegyzetekkel, családok, gazdászonyok, iparosok és földmivelőknek. 50 kr helyett csak 30 kr.
- Protestáns képes Naptár 1869-re** teljes egyházi és tanodai tisztí névtárral, 50 kr helyett csak 30 kr.
- Jäger, die Ziergehölze der Gärten und Parkanlagen,** Beschreibung, Kultur u. Verwendung aller näher bekannten Holzpflanzen und ihrer Abarten, welche in unseren Ländern u. Freien gezogen werden können. 7 fl.

Sajtó alatt van s még ez év folytán megjelenik:

MAGYAR-ROMÁN ZSEBSZÓTÁR.

Tanodai és magán használatra írta **BARITU OCTÁV,** gymnasiális tanár Naszódon.

(182) (3-3)

Demjén László
zongora raktárában
Kolozsvártt

Folyvást nagy választékban kaphatók, és megrendelhetők új Zongorák és Pianinók, különösen a következő elemert jó bécsi gyárosoktól u. m. Ehrbar, Bétsy, Berger, Czapka, Toberer, Heitzmann.—Schiedmeyer-féle stuttgarti Harmonium, kisebb templomban orgona helyett igen jól használható.

(185) (3-3)

FIGYELMEZTETÉS.

A t. cz. közönség becses figyelme felhivatik, miszerint **tűz-és jégkár elleni biztosításaikat** az alább megnevezett helységekben működő társasági allignők uraknál eszközölni sziveskedjenek.

Az alóliit főügynökségnek van szerencsése a t. biztosító közönséget ezennel értesíteni, hogy az első magyar általános biztosító társaság a jelen idényre a jégkár elleni biztosítást már megkezdte.

Egyntal azon t. biztosító feleinkkel, kik a múlt évben jégkár ellen intézetünk-nél voltak biztosítva, és kártérítésben nem részesültek, tudatjuk, hogy a múlt évi jégkár üzlet tisztá nyereményében részesítettév, múlt évi díjak **50%-je a jelen évi díjajukba fog befutadni.**

A jelen évben t. biztosító felek szintén részesítetténi fognak a jelen évi jég-tüzlet tisztá nyereményének

20%-jében; mely kedvezmény, reméljük egyik indoka lesz azon nagy-részvét és bizalom emelkedésének, melylyel a t. közönség társaságunk keletkezése óta folytonosan felénk fordult.

A károk felvétele — haladék nélkül — szabályszerűleg történik, és a kártalanítás pontosan eszközöltetik.

Az első magyar általános biztosító társaság kolozsvári főügynöksége.

Vidéki ügynökök.

Abrudbánya: Pongrácz Dénes; Alparét: Vajda Dénes; Alvincz: Kóvér Lajos; Al-Rákos: Józsa András; Alsó-járva: Siménfalvi György; Aranykut: Mózsá Samu; Bágyon: Dali Ádám; B-Hunyad: Hiry János; Baróth: Gergely Ferencz; Bethlen: Bernády Dániel; Bezdél: Válya Ferencz; Besztercze: Textoris Gusztáv; Büllön: Sebástyén Károly; Búrkös: Keszegh Samu; Cs.-Szereda: Erös Elek; Deézs: Róth Szabástyén Károly; Erdő-Szent-György: Albert Lajos; Erzsébetváros: Fogarasi János; Felvincz: Magyarai Pál; Gerend: Hegedüs Lajos; Gyula: Soós Ferencz; Gy.-Sz.-Kiklós: Deér Venczel; Harasztos: Székely Elek; Héviz: Péterfy Sándor; Hódalmás: Félégyházi Lajos; Jaad: Frúth Tamás; K.-Fehérvár: Matherny Emil; Kapnikbánya: Gruber János; Kászon-Altiz: Máthé András; Kászon-Ujfalu: Mihályfi Antal; Kentelke: Vályi Elek; Kékes: Némethy Sándor; K.-Vásárhely: Császár Lukács; Kovács Dániel; Kis-Enyed: Pap Miklós, Márk József; Kolozsvár: Debreczeny Gyula, Sallai István; Kor.-Szent-Márton: Szalkay Ferencz; Kudu: Rác Gyula. Kóhalom: Lukátsfi Christof; Légen: Szabó József; M.-Fráta: Finta Samu; M.-Fülpös: Zilinczy Pál; M.-Lápos: Breuer Pál; M.-Igen: Elekes György; M.-Nemegye: Csejdi István; M. Peterlaka: Körösy Albert; M.-Régen: ifj. Körösy József; Maros-Ujvár: Sebástyén Áron; Maros-Vásárhely: Jeney Albert; Maros-Ludas: Dahi Sándor; Mező-Szilvás: Mihály István; Mező-Bánd: Szekeres László; Mező-Szengyel: Csizsár Lajos; Mező-Örményes: Kolbász János; Meleg-Földvár: Újvári József; Mocs: Rohonczi Zsigmond; Muzsna: Hatházi József; Nagy-Enyed: Czimer József; Ungerpeck Miklós; Nagy-Ilonda: Moricz Sándor; Nagy-Ölyvös: Mohay Károly; Ny.-Szereda: Vass Zsigmond; Naszód: Mihalás József; Ojtoz: Bocskor Károly; O.-Lápos: Hanschild György; O.-Toplicza: Walter Mihály; Pánczélcseh: Filep István; Paptelke: Holtzer József; Radnoth: Komáromy György; Retteg: Köblös István; Sz.-Ujvár: Esztegár László; Sz.-Máté: Nagy Mihály; Sz.-Nádas: Pogány Lajos; Sz.-Sebes: Simon Gergely; Sz.-Udvarhely: Solymosi János; Sz.-Kocsárd: Sükköd Ferencz; Szerdahely: Böck Rudolf; Szederjes: Sándor Lajos; Szék: Érsek József; Sz.-Keresztúr: Kádebo Antal; Telek: Magyarosi Ferencz; Teke: Riemer Mihály; Torozkó: Korónka Antal; Torozkó-Szentgyörgy: ifj. Thoroczka Sándor; O.-Torda: Osztian Testvérek; Tóvis: Márton Ferencz; Vaja: Cseke József; Zalatna: Jurinich Antal.